

שיר ליום השבת

אמרו חז"ל:
'מקום שבעלי תשובה עומדין - צדיקים גמורים אינם עומדין'.
מדוע?
בזמננו נוצר שיבוש מושגים. נוצרו טעויות בהבנת משמעותם האמתית של מושגים רבים ביהדות.
אחד המושגים שהשתבשו בדורנו הוא המושג "בעל תשובה".
כשאומרים על מישהו שהוא "בעל תשובה" מבינים שפעם היה חילוני, מחלל שבת, וכעת הוא נעשה בעל תשובה והפסיק לעבור עברות חמורות.
וזו טעות!
"בעל תשובה" הוא אדם שעבר עברה, לא משנה איזו, וחזר בתשובה. יתכן שהוא נולד בבית שומר תורה ומצוות והתחנך לקיים את כל התורה כולה, אלא שפעם אחת הוא עבר עברה, לדוגמה: דיבר לשון הרע, הלבין פני חברו ברבים, או עשה כל מעשה שאסור לעשותו על פי תורה, ואחרי כן חזר בתשובה. אדם כזה הוא "בעל תשובה".
אותו "צדיק גמור", שאינו יכול לעמוד במקום שבעלי תשובה עומדים, הוא צדיק גמור כפשוטו, אדם שמעולם לא חטא.

ומדוע באמת אין בכוחו לעמוד במקומם של בעלי תשובה?
באר **'חובות הלבבות'** שלבעל תשובה אמתי ישנה מעלה על פני הצדיק הגמור, והיא: מידת הענוה.
בעל תשובה אמתי יודע בנפשו כמה עברות עשה, והוא יודע גם שכל מה שיעשה לתקן - לא יספיק לכפר על כל עוונותיו בשלמות.
צדיק גמור, לא עושה חשבון כזה.
רק משה רבנו ע"ה, על אף היותו צדיק גמור שלא עבר שום עברה, נאמר עליו שהיה "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", אבל באופן כללי לבעל תשובה ישנה מעלה על פני הצדיק, שהוא עניו, הוא מתבייש, מרגיש לא בנח עם העברות שעשה.
נכון, הוא ביקש והתחנן שהקב"ה יסלח לו, הכל טוב ויפה, אבל סוף כל סוף את העברות הוא עשה.

מעלה זו של ענוה, מהיכן היא נובעת?
מהעברות שהוא עשה.

לכן, זדונות הופכים להיות זכויות, כי הן גורמות לו לקנות את מידת הענוה.

(מתוך האור)

ישנם אנשים המזלזלים באיסורי הדיבור, בלשון הרע ורכילות, שקר וליצנות, וחושבים: "מה יש, זה בסך הכל דיבורים..."
אבל, אילו היו יכולים לראות את החורבן שדיבורים אלו מחוללים בעולמות העליונים, היו מבינים שהדיבור - כמעשה הוא!
יש להתייחס אל הדיבורים, בבחינת מעשה, לדעת שהם פועלים את פעולתם! בונים ומחריבים!
"מוות וחיים ביד הלשון" - זו לא סתם סיסמא!

(האביר יעקב)

מאורה של הפרשה

"וישקול אברהם לעפרון... ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר"

מסופר על רבי אפרים זלמן מרגליות ברודי זצ"ל בעל ה'מטה אפרים', שהיה מגדולי הדור ועשיר מופלג, שפעם נדרש להשתדל עבור היהודים אצל שר נכבד בממשלה הפולנית.
כדרכה של שתדלנות אצל נוכרים, הצטייד בעל ה'מטה אפרים' במעטפה שהכילה סכום כסף הגון, לשחד בו את השר.
נפגשו השניים לשיחה והנה הגיעה העת למסור את המעטפה לידי השר, אולם רבי אפרים זלמן מרגליות, בהיותו איש עדין נפש, לא היה מסוגל להוציא מכיסו את המעטפה ולמסרה לשר.
השר תאב הממון המתין בקוצר רוח לרגע שבו ימשש את שטרות הכסף, אולם הרגע הזה בושש לבוא...
תהה השר בלבו, הלא אני מורגל לקבל מן היהודים סכומים הגונים, ומה קרה הפעם?
כשראה את הרב היהודי הנכבד זע במקומו בחוסר נוחות, הבין את הסיבה לכך. החליט אפוא השר 'להקל' על אורחו את המשימה.
פנה השר אל הרב ואמר לו "אני נעתר לבקשה שהעלית בפני, אולם יש לי בקשה קטנה אליך: אני חייב סכום כסף לפלוני, לך אליו ותראה במה תוכל לעזור לי...".

אמר רבי אפרים זלמן מרגליות:

עכשיו הבנתי דבר שהיה מוקשה לי בלשון הפסוק.

אברהם שקל לעפרון ארבע מאות שקל כסף 'עובר לסוחר'.

מה פרוש 'עובר לסוחר'?

עפרון לא העז לבקש מאברהם את הכסף ישירות אליו, מה עשה?
אמר עפרון לאברהם 'אדוני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא', אבל חלילה, אינני מעלה בדעתי לבקש ממך את הכסף, אולם עשה לי טובה קטנה, גש לסוחר פלוני, אני חייב לו סכום כסף הגון, חוב רציני. ראה במה תוכל לעזור לי...".

(מתוך האור)

נקודה למחשבה

'ארבעה צריכים להודות - יורדי הים, הולכי מדבריות, חולה שנתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא'.

וסימנם 'וכל החיים יודוך סלה' - חולה, יסורים, ים, מדבר.

אמר **חכם יצחק אסא** מסוריה, שדבר זה רמוז בפסוק: "ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השואבות"

"ויברך הגמלים" - ברכת הגומל, מי חייב בה?

"מחוץ לעיר" - הולכי מדבריות.

"אל באר המים" - יורדי הים.

"לעת ערב" - מי שהיה חולה (כמו שאומרים 'עד שלא שקעה שמשו').

"לעת צאת" - מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא.

ואימתי מברכים?

"השואבות" - ראשי תיבות: הברכה שמברכים אחרי ברכת התורה.

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

הצלחה ברו"ג: מש' נדף. **זוג הגון:** אורית יהודית, יעקב משה, יוסף והדס בני מרים דבורה פנינה **רפ"ש:** הלל בן יעל אסנת. יוסף צבי בן מיכל. שרה שמחה בת עדי. תהילה בת יעל מיכל בת מרים דבורה פנינה.
לע"נ: הגה"ר עובדיה יוסף זצ"ל. ששון בן מסעודה ז"ל סניורה בת מתקה ז"ל. חתן בת מרים ז"ל. חלוא בת מרים ז"ל. מתקה בת סלחה ז"ל

בברכת שבת שלום וחודש מבורך

עריכה: משפחת שמעיה

לע"נ אבינו הר"ר אילן סבח בן סניורה ז"ל

להקדשת העלון ולהשתתפות בהפצתו: 054-8403899

"ותאמר גם לגמליך אשאב" (בראשית כ"ד, י"ט)

שאלה נשלחה לרב זלברשטיין שליט"א:

ילדי שכנינו רכשו ארנב, והם מתאכזרים ומתעללים בו. ניסיתי להסביר להם כמה חמור הוא עוון צער בעלי חיים, אך הדברים נפלו על אזנים אטומות. והנה, יום אחד ראיתי את הארנב יוצא מהחצר שלהם, ונכנס לגינה ציבורית. הסתפקתי, האם מוטלת עלי מצות השבת אבדה, או שמא יכול או צריך אני להתעלם מהאבדה על מנת שלא להשיבה לבעלים שמתעללים בה?

תשובתו של הרב:

מצוות 'צער בעלי חיים' נלמדת מהפסוק "עזוב תעזוב עמו". ויש שכתבו שמצוה זו היא ענף ממצוות "והלכת בדרכיו", דהיינו שמוטל עלינו ללכת בדרכיו של הבורא - מה הוא רחום, אף אתה היה רחום. גם על מוצא הארנב מוטלת החובה להלך בדרכיו של ד', ולרחם על בראיו. אם כן, איך ישליך את הארנב בחזרה למקום שמצערם אותו?! לפיכך אין להשיב את הארנב לבעליו שמתעללים בו.

הרב מבריסק זצ"ל ערך חתונה

לבנו בבני ברק. הוא שכר חדר במלון ושהה שם בימי השבע ברכות, בסוף השבוע ניגש לשלם. "חלילה", אמר בעל המלון, "הרב לא צריך לשלם לי. כבוד גדול הוא לי שהרב נמצא כאן!" ענה לו הרב מבריסק "אין דבר כזה 'חינם', וכסף הוא התשלום הזול ביותר שישנו. אם אינך רוצה לקבל כסף אשאר חייב לך, וזה יעלה לי יקר יותר. אולי פעם תרצה שאדבר עבורך עם פלוני וכיוצא בזה... אינני חפץ בכך". עפרון לא רצה לקחת כסף מאברהם אבינו, אך אין פרוש הדבר שהשדה יינתן בחינם, אלא שהתשלום לא יהיה בכסף... "טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי" - אם עשו עמי חסד ולא הניחו לי לשלם על מה שקבלתי, הרי ש"ירדפוני כל ימי חיי" כל חיי אשאר חייב לגומל החסד...

ארגז הכלים | הרב יצחק פנגר

רוצים לשנות פרדיגמה?

רק רגע, לפני שנשנה אותה, נבין מהי. 'פרדיגמה' זו מילה יוונית שפירושה: תבנית. כמעט כל התפניות המשמעותיות במדע, החלו בפריצת דרך מחשבתית, ביכולת להיות יצירתית, ולחפש דרך שונה מהמקובל. גם מהפכות אישיות יכולות להתחיל בכך. בואו נתחיל אף אנו את המהפכה הקטנה-הגדולה שלנו בחיים ע"י שינוי מחשבת. במקום להתנגש ראש בראש עם המציאות, ול'חטוף'; מוטב שננסה לשנות גישה וכוון. אניית מלחמה הפליגה בלב ים. הראות היתה מוגבלת ולכן נשאר רב החובל על הגשר כדי לפקוח עין על כל הפעילויות. לאחר שירדה החשכה, דיווח השומר מכנף הגשר: "אור בכוון ימין מהחרטום!" "האם קבוע או נע לאחור?" שאל הקפטן. "קבוע, המפקד", ענה השומר. פרושו של דבר - האניה שטה בנתיב התנגשות, מול ספינה אחרת. רב החובל הורה לקשר אותו עם הספינה ושירד: "אנחנו בנתיב התנגשות, תשנה נתיב ב 20 מעלות". השדר שהוחזר מן הספינה, אמר: "מייצך לכם לשנות נתיב ב 20 מעלות". רב החובל שלח מסר תקיף הזה הלשון: "בתוקף דרגתי כמפקד, אני מורה לכם לשנות נתיב ב 20 מעלות!" התשובה שנתקבלה: "הדרגה שלי היא רב"ט (דרגה נמוכה בהרבה ממפקד), אבל כדאי לך לציית ולשנות כוון מהר". רב החובל התרגז מאד. השדר שלו עכשיו היה מאיים: "אני אניית מלחמה. שנה נתיב ב 20 מעלות, או שתישא בתוצאות". התגובה שהתקבלה היתה "אני המגדלור". המציאות היא לפעמים קיר או מגדל-אור, שאי אפשר להיזיז. לעומת זאת, המחשבה שלנו נתונה בידינו. ביכולתנו לשבור ולשנות את דפוסי החשיבה שלנו, אם רק נרצה ונחליט לסטות מהדרך שבה התרגלנו ללכת / לחשוב.

אור המזרח

בליל שבת קודש, ח"י באלול תרמ"ט, נפטר הגאון הקדוש **רבי עבדאללה סומך זצ"ל**, רבה של יהדות בבל. ייחוסו נמשך **לרבינו ניסים** ראש ישיבת בבל, ולמעלה בקודש. מייסד בתי המדרש, שגולת כותרתם "מדרש בית זילכה" בו כיהנו כשלושים ראשי ישיבה תחת הנהגתו של הגאון, אשר "היה גדול בתורה ועבודה ובגמילות חסדים, והוא אשר השיב העטרה ליושנה בישיבת בבל... וכמעט כל החכמים והרבנים ומורי צדק אשר במדינות בבל פרס ומדי והודו יצקו מים על ידיו". על תלמידיו נמנו גאוני מופלגים, כרבינו ה'בן איש חי', רבי אליהו מאני רבה של חברון, רבי יהודה פתיא, רבי ניסים הלוי, רבי יחזקאל מוצפי, רבי ששון הלוי, רבי אברהם הלל, ועוד גדולי תורה. עם פטירתו, אישר המושל לקבורו בחצר יהושע הכהן הגדול, אולם כשעמדו לקבורו הסית מושל המחוז את הערבים להתנגד לקבורו, והעליל על היהודים שהם פגעו באיסלם. הערבים פרעו ביהודים, וכמה מראשיהם נאסרו. השלטון המרכזי נאלץ להתערב, המושל הודח והעצורים שוחררו, אבל כדי להפיס את דעת הערבים גזרו השלטונות שהגאון יוצא מקברו שבחצר יהושע הכהן הגדול שמצדו השני של נהר החידקל, ויועבר אל בית העלמין שליד בגדד. הואיל ועבר זמן רב מעת הקבורה, והעיר בגדד היא מצולה שעל שפת נהר ואדמתה בוצית, נקטו השלטונות את כל אמצעי הזהירות הדרושים להוצאת הגופה. מה נדהמו כשראו שגופו הקדוש של הצדיק שלם ונקי כביום פטירתו. מפקד המשמר ירד מסוסו ללוות את הצדיק והורה גם לחייליו לעשות כן, ורבים מהמוסלמים הנוכחים שם התגיירו!

שכינה ביניהם | הרב נחום דיאמנט שליט"א

אהבת אמת ואהבת שקר

בוקר בהיר הגיע אלי זוג נחמד. הבעל פתח ואמר "מאז אתמול אני לא בן אדם. גיליתי שאני שונא את הבן השלישי שלנו. שונא. אני לא יכול לחיות עם הגילוי הזה. בדיעבד אני מזהה כי אני שונא אותו מאז היותו. דחקתי את זה עד עתה, ופתאום זה התפרץ החוצה. מה אני עושה???" אשתו הוסיפה שהבן באמת לא ילד קל וקשה לאהוב ילד כזה. הם אכולים מהמצב. פתחתי בפניהם את הספר 'מכתב מאליהו' של הרב דסלר ולמדתי איתם את נושא החסד. העיקרון הוא: כאשר אדם נותן הוא נקשר. קחו את הילד ותשקיעו בו. אתה תלביש אותו בבוקר, תשחק אתו, תטייל אתו, תעניק עוד ועוד - ותתקשר אליו. ככל שתתן יותר - תתקשר יותר. לאחר מספר חודשים פגשתי את האבא, והוא אמר: "אין להשוות. אמנם יש לי עוד הרבה מה לעבוד, כי אני רחוק מלאהוב אותו, אבל ברוך ד' אני כבר לא שונה". לא חלף זמן רב והתגלה כי הילד חלה בלוקמיה ר"ל. עברו עליהם שבעה וחצי חדשים של ייסורי גיהנום, עם כל המשתמע, שלא נדע! ברוך ד' הילד הבריא לגמרי. פגשתי את האבא והוא השמיע מנגינות אחרות "היום אני אוהב את הילד הזה אהבה עזה יותר ממה שאני אוהב את כל ילדי..." מדוע? התשובה פשוטה מאד, שבעה וחצי חודשים שהם השקיעו בו יומם ולילה, את כל הנשמה, איך אפשר שלא יתקשר אליו? אמרתי לו "זה מה שנקרא 'ברכת הקללה': הקב"ה הביא לך את הברכה דרך הקללה. לא היתה ברירה, לא נקשרת אליו גם כאשר התאמצת לתת ולהעניק לו באופן מיוחד, אז הקב"ה הביא לך נתינה במסה אדירה, צונאמי של דאגה וצונאמי של השקעה, והגעת אליו!" כוחה של נתינה. ואהבה זו, היא אהבת אמת!

לעיתים מחזיקים צעירים את עצמם כחכמים גדולים, ומשום כך הם מלאים בקושיות על הנהגת הקב"ה בעולם; לעומת זאת המבוגרים, אשר עברו בחייהם הרפתקאות שהוסיפו להם בינה, זוכים להבין כי הנהגת ד' נשגבה מאתנו, וגם כאשר אין האדם מצליח להבין מאומה ממראה עיניו, הוא יודע כי הכל נעשה לטובתו. "ואברהם זקן בא בימים" כאשר אדם הוא זקן בא בימים - הוא מבין שהקב"ה "ברך את אברהם בכל" שכל מה שארע לו בימי חייו היה דבר טוב ומבורך! **רבי שמעון מירוסלב** זכה והאריך ימים. כאשר היו שואלים אותו מפני מה האריך ימים, השיב "אנשים מסתובבים בעולם מלאים בקושיות על הקב"ה ועל הנהגתו. למה לזה יש כסף, ולמה ולמה ולמה... עד שהקב"ה אומר 'אתה יודע מה, בוא תעלה הנה ואני אענה לך על השאלות...' אך אני מעולם לא שאלתי למה, ולכן הקב"ה לא מיהר לקחת אותי כדי להסביר לי..."

כולנו שואפים להתקדם, להיות מעודכנים, להימנות עם "אנשי המחר". כיצד יראו אנשי המחר? האמנם יפעילו מערכות אלקטרוניות בכח המחשבה? האם ינהגו במכוניות אוטונומיות סולריות מודרכות מחשבים? כלום ישוחחו בטלפונים טלביזיוניים אלחוטיים? למה לנו לנחש, הבה נערך היכרות עם איש המחר. ניתן לו לספר על עצמו. הנה סיפורו, מילה במילה.

סיפר בחור, שבעת שלמד בישיבה התארס בשעה טובה, ויחד עמו היו עוד כמה חברים מאורסים בישיבה. ערב אחד כינס אותם ראש הישיבה לשיחה של הדרכה לקראת הפרק החדש בחייהם - הקמת בית הבחורים היו סקרנים לדעת על מה ידבר עימם, מהי הנקודה החשובה שמבקש הוא להנחילה להם. נכנס ראש הישיבה ואמר:

"אגלה לכם סוד. יש 'קבורה' הקרויה 'מחר'. זהו מקום קבורתן של כל התקוות, הציפיות והעתידי המזהיר הנשקף לאדם. ואבהיר את כוונתי.

ילד הולך לבית הספר. המורה מסביר, והילד חולם. מדוע אינו מקשיב? הוא סבור, ששום דבר אינו בוער. כעת הוא יחלום. אחר כך הוא כבר יעבור על החומר, ישמע הסבר מחבר, 'מחר' הוא כבר ישיה את הכיתה. צריכים להכין שעורי בית, והילד משחק. מדוע? כי יש לו פנאי. רבע שעה לפני תחילת השיעור הוא יעתיק ממחברת של חבר. 'מחר' הוא יספיק. התעודה היתה גרועה? אל פחד! יש עוד מחצית. 'מחר' הוא ילמד היטב... הוא נכשל בכיתה? מה שהיה היה. בישיבה הוא יהיה הכוכב של השיעור. כך הוא משתרך בשולי השיעור לכל אורך הדרך. ולא משום שאין לו כישורים, לא משום שאינו יכול תפוס את המקום הראוי לו בין הראשונים. אבל מה, היום חבל להתאמץ. עוד מעט ייפתח שלב חדש, ומחר - מחר יראה את כוחו!

כך הוא סוחב עד לחתונה. הו, 'מחר' הוא יפתח דף חדש! "כן", אמר ראש הישיבה, "זהו השלב שאתם עומדים לפניו, אני מכיר ויודע את התקווה המפעמת בליבכם. אני מאחל לכם בכל לבי אך טוב, שכל משאלותיכם יתממשו. אבל אם לקיתם בתסמונת ה'מחר' הרי זה משול לקו האופק: תמיד נראה, ולעולם אינו מושג..."

אל תקרטעו חלילה 'למחר', מתסכול לתסכול, מאכזבה לאכזבה. 'מחר' הוא מקום קבורתן של האשליות, שידענו בסתר לבנו כי לא היו אלא תקוות נפל, ניחומים של הבל..."

והמסקנה? לא 'מחר', אלא עכשיו!

נצטט מן הגמרא.

רבי איבו סיפר: השנה היתה שנת שמיטה, שיש להפקיר בה את הפירות הגדלים בארץ ישראל. עמדתי לפני רבי אלעזר, ובא אדם לשאול: יש לו מטע זיתים וכרם ענבים. הוא מביא פועלים מן העיר, והם מטפלים בגפנים ובשכר עבודתם אוכלים מן הזיתים. האם הוא עושה כהלכה? ענה ר' אלעזר לאיש: "לא, אינך נוהג כשורה!" (משום שהזיתים הם הפקר בשביעית, ואינך יכול לשלם בהם את שכר עבודתם של הפועלים). עזב האיש את המקום.

פנה רבי אלעזר אל רבי איבו ואמר: "כבר ארבעים שנה אני מתגורר כאן, וטרם ראיתי אדם המהלך בדרכים ישרות כאדם זה!"

כעבור שעה שב האיש ושאל: "ומה אעשה?"

אמר לו רבי אלעזר: "הפקר את הזיתים, ולפועלים שלם במזומנים!"

הגאון ר' ישראל מסלנט זצ"ל, מייסד תנועת המוסר, התפלא ושאל: מה מצא רבי אלעזר באותו אדם, שהתפעל ממנו כל כך עד שאמר שאל ראה אדם ישר כמוהו זה ארבעים שנה!

ועוד: לאן הלך האיש באמצע השיחה?

ושאלה אחת מתורצת בחברתה:

כאשר אותו אדם נוכח לדעת שאינו נוהג כשורה - לא התמהמה אף לשניה אחת! מיד ביקש סליחה ורץ לשדה, אל מחוץ לעיר, כדי לומר לפועלים סודרי העבודה השתנו.

רק לאחר מכן שב העירה להמשיך ולשאול כיצד לנהוג בעתיד.

הוא לא היה "איש המחר". הוא היה "איש העכשיו!"

חבר טוב שלי עבר להתגורר בעיר מרוחקת. איך אומרים, "רחוק מן העין - רחוק מן הלב". אבל לפני כחודש מגיע מכתב ידידותי, שהזכיר את החברות הגדולה והזמין אותנו לחגיגת 'הבר מצוה' של בנו. מובן שחשבנו לנסוע, היינו ידידים בנפש ואת הילד הכרנו מאז היותו תינוק. הוא גדל יחד עם מושיי שלנו, הם עוד הלכו יחד לגן. אך בדיוק באותו יום חיתנה אחותי. אז רציתי לשלוח מכתב, לספר שרצינו, וכל זה. המכתב שלו מונח על שולחן הכתיבה שלי, ועד היום לא יצא לי לענות עליו.

באמת, זה לא ענין גדול. אני רק לוקח עט ביד וכותב. כמה דקות והמכתב גמור. בדרך כלל אני די חרוץ. גם כאן, החלטתי שתיכף ומיד כשאחזור מהעבודה, הדבר הראשון שאעשה זה לכתוב את המכתב. כשחזרתי מהעבודה אכלתי, והגיע טלפון מקונה, הייתי חייב לשבת על החשבונות והלך לי ערב. אבל המכתב לא יצא לי מהראש. החלטתי: מחר, מחר יום שישי, גומרים לעבוד מוקדם, ואני מתיישב על המכתב. אבל אתם יודעים איך מתנהלים העניינים ביום שישי. באים הביתה וצריכים לרוץ לקניות, להכין את הנרות ולהשיגיה על הילדים שיתרחצו, וכבר נכנסת השבת...

היתה לי תחושה של אכזבה, אבל החלטתי שבמוצאי שבת מיד לאחר ההבדלה, אני לוקח עט ביד ועונה לו. במוצאי שבת הזכירה לי אשתי שזו ההזדמנות האחרונה לנחם את משפחת כהן. דחינו כל השבוע, ומחר הם כבר קמים מה"שבעה". הלכתי לנחם וחזרתי במצב רוח קודר, הרגשתי שאין זה הזמן לכתוב מכתב ידידותי. ומלבד זאת, בין כך אין מרוקנים את תיבות הדואר בלילה, לא יקרה כלום אם אדחה זאת למחר ואכתוב מתוך שמחה וישוב הדעת. המכתב מחכה כבר כמה ימים, יחכה עוד יום. למחרת ישבתי לכתוב. אצלי החלטה זו החלטה. התחלי לחפש את המכתב שלו בערימת המסמכים שעל השולחן ונהיה לי שחור בעיניים. יש כל כך הרבה מסמכים שצריך לטפל בהם! זה באמת לא ענין לרבע שעה. מחר אני מפנה לי שעתיים, ויושב לענות על כולם!

הרי לכם, "איש המחר!"

וזה לא רק המכתב ההוא. הנה, על המדף, מתחת לראי בכניסה לדירתנו, מונח פתק ממחלקת החבילות בדואר. למה שם? כדי שיהיה מול העיניים. הפתק נשלח עבור השכן שגר בבנין ממול, והגיע לכאן בטעות. מובן שאין טעם לרדת במיוחד כדי לשים אותו בתיבת הדואר ממול, הרי בין כך יוצאים לעבודה כל יום. אז מחר, כשירד לעבודה, ייקח אתו את הפתק. למחרת הוא התעכב בבית וירד באמת ברגע האחרון. מיהר כל כך, עד ששכח את הפתק. אבל אין דבר, מחר הוא ייקח אותו. למחרת שכת, ונזכר במדרגות. לחזור? לא, הרי גם מחר הוא ירד למטה וילך לעבודה. למחרת ביקשה ממנו אשתו להוריד את הקרטון של הירקות לאשפה. לכן החליט, שמחר הוא יוריד את הפתק לשכן. טוב שהוא מונח על המדף בכניסה, במקום בולט. כך הוא נזכר בו בכל יום, כשהוא חוזר מהעבודה. מצחיק? זה היה מצחיק, לולא זה היה עצוב.

כל אחד מאתנו יכול למצוא את עצמו, אם לא על המדף שמתחת לראי, אז בראי שמעל למדף...

לפני שנים רבות היה בישיבת פוניבז' יהודי צדיק יסוד עולם, **רבי אלעזר מקלם** שמו, שהיה שריד של צדיקי הדורות הקודמים שהתהלכו בקרבנו. מספרים **שהרב מפוניבז'** התייעץ עם **ה'חזון איש' זצ"ל** האם לעשות ביטוח לישיבה. אמר לו ה'חזון איש: "אם יש לך את ר' אלעזר, בשביל מה אתה צריך ביטוח? הוא הביטוח הטוב ביותר".

לרבי דוד פוברסקי זצ"ל היתה קביעות לבוא לישיבה לפנות בוקר וללמוד כמה שעות לפני תפילת שחרית. כך נהג במשך עשרות שנים. פעם בא כהרגלו להיכיל הישיבה לפנות בוקר, והנה הוא רואה את ר' אלעזר מקלם יושב ולומד בדבקות.

ניגש אליו ושאל אותו בעדינות נפשו: "מדוע אינך ישן בשעה מוקדמת כל כך? הלא אינך צעיר ואינך בריא, ואתה חייב לשמור על עצמך!" אמר לו ר' אלעזר: "אתה השני היום שאומר לי את הטענה הזו".

שאל אותו ר' דוד: "מי הראשון?"

אמר לו: "היצר הרע".

(יחי ראובן)

פטירת הצדיקים

כ"ז בחשוון - ה'עין יעקב'
כ"ח בחשוון - רבינו יונה. ה'אור שרגא'
ב' בכסלו - ר' אהרן קוטלר

תגדל, תבין!

היה אלוני נט אם אלה לאן תשה ארצותיך.
אל אלה לא ישים לה להיגל.

החיים הם כלו נהמן. אנשים רבים נפלאים בו

כי הם נמנים להוריק מחיים של אנשים אחרים...

שים לב! כל נהמן נמנו זמ שאנלור אחרות.

"כשהייתי ילד קטן, הייתי בן הזקונים למשפחה מאד ענייה, אבא היה איש חולה, ואמא כאישה קשת-יום מטופלת באחד-עשר ילדים היתה עמוסה בעבודת בישול כביסות ונקיון. הרעב היה בן בית אצלנו. הורי שהיו אנשים יראים וצנועים לא פרסמו את מצבם הקשה ולא פשטו ידם לצדקה. 'אוכלים מה שיש' נהג אבא ז"ל לומר, 'הקב"ה לא ימית אותנו ברעב ונשמח במעט שקיבלנו' לחשה לי אמא.

יום אחד, היהודי הכי עשיר בעיר חלף בכרכרתו סמוך לביתנו, וראה אותנו בחוץ יחפים ולבושים בלואי סחבות. הוא הורה לעגלון לעצור, וסימן לנו לגשת, הוא שאל לשמנו, שלף מכיסו מספר שטרות וביקש 'תנו זאת לאבא'. היה מדובר כנראה בסכום גדול מאד, שכן כמה חודשים אחר-כך היינו שבעים ומדושנים. היה לנו שפע חלב גבינות ביצים דגים בשר, הכל. וכך במשך מספר שנים הגביר היהודי העשיר שהיה סוחר רהיטים מצליח, דאג להעביר להורינו סכומים לא מבוטלים, בהסתרה, בצנעה.

גלגל סובב בעולם. בשנה שבה החליטו הורי לעלות לישראל הגביר היהודי נפל מנכסיו חלה במחלה קשה ונפטר עני וחסר כל בטונוס. אבא התפלל ובכה ואמר עליו קדיש שנה שלימה, 'אסור לשכוח את חסדיו שעשה עמנו' הורה לנו אבא.

השנים חלפו, עשרות שנים. דמותו של האיש שהתחסד עמנו קצת כהתה לי, בניו היגרו לארה"ב והסיפור כבר הפך לאבק בזכרונותי. לפני שלוש שנים נכנס לחנותי אברך צעיר וביקש לתקן שני זוגות מכנסיים. תוך כדי דיבור הוא הציג עצמו בשם שמעון זמיר.

'אתה הנכד של אלברט זמיר ז"ל?' שאלתי, 'כן' השיב האברך בחיך, 'אני בנו של יוסף בנו הקטן. אני לא זכיתי להכיר את סבא ז"ל אבל שמענו עליו רבות...'

התרגשתי עד דמעות, אך עצרתי את התרגשותי והתחלתי להתעניין במצבו של האברך היקר.

'ברוך ד' יש לי שבעה ילדים, ומסתפקים במילגה צנועה של אברך. כן, אני מחפש איזה עיסוק צדדי בין הסדרים שלא יפריע ללימוד התורה ויוסיף הכנסה קטנה, ד' יעזור ואמצא', אמר לי יוסף הצדיק. עיניו של החייט מלאו אור ודמעות של תמימות וכך המשך וסיפר:

"ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותתים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד?

חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך זמיר, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח.

אז עשה לי טובה ר' יצחק, בוא תהיה שותף למצווה של הכרת הטוב."

למרות הדיסק המרדן שבגב, הורמו שקי הבקבוקים והונחו בחצרו של החייט הצנוע.

ודומה שהיו הבקבוקים מלאים, מלאים הכרת - הטוב.

בעיירה צפונית קטנה הנושקת לעשרות ציוני צדיקים, ישנו חייט חביב ומאיר פנים היושב בחנותו הקטנה ועושה מלאכתו בזריזות וביעילות. יש לו שם טוב, ולא פחות מכך גם שמן טוב על ראשו לא יחסר. מאחר וחייטנו הוא בעל המקצוע היחיד בעיירה ובישובים שסביבה, העומס עליו הוא בלתי רגיל, ואף תערפיו הם לא זולים במיוחד. הוא בהחלט חייט מבוסס.

אדון מושיקו פייביש שמן, יהודי תמים ישר דרך ונקי כפיים, המפזר דרך קבע ברכות. בין גלילי הבדים למכונת התפירה עם מחט בפיו, חוטים תלויים על דש בגדו והוא מזמזם נעימות ופיוטים טוניסאים האופייניים לחזני טוניס המעתירים במיתרי קולם הייחודיים לקב"ה.

"ברוך ד' יום יום", נוהג מושיקו פייביש לסכם את יום העבודה, בתום ספירת המצלצלים והשטרות, אותם הוא מפקיד בבנק הסמוך. "אני כבר 40 שנים חייט, מאז עליתי מטוניס, והברכה שאני מוצא בעמלי אני מאחל לכל בעל מקצוע", כך לדבריו.

האיש מקצוען מדופלם, ומאוהב עד אוזניו במקצועו, בבחינת חן אשה על בעלה, חן מקום על יושביו, וכן מקצוע על העוסק בו...

יושב לו פייביש החייט בחנותו הקטנה המלאה בדים, אך מפעם לפעם בפינותיה של החנות נערמים להם שקי ניילון ובהם עשרות אם לא מאות בקבוקי פלסטיק וגם בקבוקי זכוכית, קטנים כגדולים.

בקבוקים כאלה, אשר נאספים ונמכרים ב-30 אגורות לטובת האוסף. לקראת סוף השבוע יכולת להבחין בעשרה או חמישה עשר שקים, ביום א' החנות היתה מרוקנת מהם, אך מתמלאת בהם שוב מדי יום.

היו שחשבו שאדון פייביש תפוס קצת בתאוות ממון, ולכן הוא עסוק בזמנו הפנוי באיסוף בקבוקים. אבל סייג לחוכמה שתיקה, לא שאלו דבר למרות שהיו סקרנים מאד לדעת מדוע הוא מגדיל את הכנסותיו באמצעות הבקבוקים.

יום חמישי. פייביש קשישא פונה לשכנו ר' יצחק ושואל: "תגיד לי יצחק, נכון שיש לך רכב גדול? עשה לי טובה אתה חייב לעזור לי, התנדר שלי במוסך."

"במה אוכל לעזור?"

"עשה לי טובה ידידי, ולא בחינם, אתה תעמיס איתי את שקי הבקבוקים ונוריד אותם בחצר ביתי, ואני אשלם לך במיטב כספי."

יצחק הנכבד סבל לפני מספר שנים מפריצת דיסק כך שמשאות כבדים אינם ברזומה שלו, על כן ביקש בעדינות שיחפש קליינט אחר. אך פייביש הפציר "עשה לי טובה, אני מתחנן בפניך, אני חייב לסיים את מיון הבקבוקים עוד הלילה ואין מי שיעזור לי. אתה פטור מלהרים את השקים, רק תנהג לחצר ביתי ואני אהיה הסבל... אנא!"

אחרי כמה הפצרות חוזרות ונשנות, נעתר יצחק השכן. אך כאן ניצל את ההזדמנות לשאול את חייט העיירה החביב את שאלת המחץ: "תגיד לי אדון פייביש, אני עוקב אחר כך בשנתיים האחרונות, ובלי עין הרע אתה עמוס בעבודה כחייט, הודו לד' כי טוב, יש ברכה בעמלך... ומה לך כי תאסוף בקבוקים ותעסוק במיונם?"

אדון פייביש שתק, וסימן לו לשבת על שרפרף העץ הישן שבחנותו. הוא קרב את פיו ולחש "ר' יצחק אני מרגיש מאד קרוב אליך, אתה יהודי כלבבי ואנחנו ידידים טובים כבר שנים, ולכן אני מרשה לעצמי לספר לך מה סוד איסוף הבקבוקים... אבל בתנאי שתצניע זאת עמוק בליבך... אינני מחפש פרסום ואשרי מי שחושדים בו ואין בו..."

שותפים בשמחה מעולם האמת

רבי חיים קניבסקי שליט"א נשאל, אם יש מקור למא העולם אומרים, שבזמן שמחת הנישואין, אם הורי החתן או הכלה נמצאים כבר בעולם האמת, הם באים ומשתתפים בה?

והשיב על כך רבי חיים: "בדרשות **ר"י אבן שוּבב**, על הפסוק: 'ויביאה יצחק האוהלה שרה אמנו, ויקח את רבקה ותהי לו לאשה' כתב המדרש ששרה באה באוהל לראות שמחת בנה. ויש על כך גם זוהר קדוש בפרשת פנחס". אם כן, הורי החתן והכלה ודאי נמצאים בשמחת בנם.

אולם לגבי הורי המחותרים השיב כי אין ודאות אם הם באים, ואם כן, עד איזה דור קדום באים ומשתתפים בשמחה.

הגאון רבי עקיבא איגר התפלל באותו בית כנסת בו התפלל הגאון בעל ה"נתיבות".

באחת השבתות קרא הגבאי לרבי עקיבא איגר לעלות לתורה ל"שלישי", עליה שהיתה ניתנת לחשובים שבין המתפללים.

כששמע רבי עקיבא איגר את הגבאי מכריז את שמו, נפל על הרצפה והתעלף. אף אחד מבין המתפללים לא הבין מה קרה לו פתאום, זולת ה"נתיבות" שהבין מיד את הסיבה לעלפון...

הוא ניגש במהירות למקומו של רבי עקיבא איגר, התכופף לרצפה, ולחש באזנו: "מה שנתנו לך שלישי אינו משום שחושבים אותך לאדם חשוב וגדול יותר ממני, אלא משום שהעיר 'פוזנא' גדולה יותר מהעיר 'ליסא', וכבודו רב ב'פוזנא' הגדולה, ואני רב ב'ליסא' הקטנה..."

כשמע רבי עקיבא איגר את הדברים הללו יוצאים מפיו של בעל ה"נתיבות" - התאושש וקם על רגליו, ועלה לתורה לברך.

רבי עקיבא איגר התעלף כשסבר שמחשיבים אותו לאדם חשוב יותר מ"הנתיבות"! "נחמתו" היחידה היתה בכך שהוסבר לו שעובדת הקדמתו ל"נתיבות" לא נבעה מחשיבות עצמית אלא מסיבה חיזונית של גודל הערים בהם הם כיהנו כרבנים...